

der har gjort, at jeg har ønsket at sige et Par Ord ved denne Vejledning. Det kom jo, kan jeg nok sige, for disse Mergelforbrugere som et Lyn fra klar Himmel, da de i Løbet af sidste Sommer opdagede, at den ny Særnbanelov vilde hindre dem i at faa Mergel paa samme Betingelser, som de hidtil have faaet, det vil sige, at den vilde standse i sin Udvikling den Opdyrkning af ny Jord midt over de store Landstrækninger, som jo har fundet Sted, og som var saa svært godt i Gang og ubviklede sig mere og mere. Denne Udvikling vilde blive standset lige med eet Slag, da det vilde være aldeles umuligt, saa at sige for dem alle sammen, at tage Mergel, naar den skulde betales med de sædvanlige Fragtpriser. Der blev saa straks Røre i Tingene, og Hedeselskabet, som særlig har ydet sin Vejledning for at faa disse Mergeltransporter i Stand, tog sig ogsaa af Sagen her og har ogsaa ført den frem til Regeringen og Finansudvalget og bragt den til det Maal, vi se i den Indstilling, der foreligger her, og som jeg paa Beboernes Vegne ikke kan andet end takke for. Naar jeg ikke desto mindre har bedt om Ordet for at bede om noget mere, er det, fordi jeg tror, at der maa foreligge en Fejltagelse et eller andet Sted. Det har dog vist fra alle Parter Side været Mening i alt væsentlig ikke at stille disse Mergelforbrugere ringere i Fremtiden, end de ere stillede i Nutiden. Men som Indstillingen er kommen til at foreligge nu, vil Følgen blive den, at de komme til at betale omtrent det dobbelte i Fragt af deres Mergel imod, hvad de hidtil have betalt. Naar vi tage den samlede Mergelmasse, der er gaaet over Tverbanen sidste Sommer, saa var det 1224 Vognladninger à 20,000 Pund, som have kostet 3,822 Kr. 72 Ø., det bliver altsaa i Gennemsnit for hver Vognladning Mergel 3,12 Kr., altsaa lidt over 3 Kr. Tager jeg derimod Herning Station alene — jeg har ikke de andre enkelte Stationer specificerede for sig — saa er der dertil kommet 212 Vognladninger til Vælsø 631 Kr. 33 Øre, hvilket bliver 2,98 Kr. pr. Vognladning, det vil altsaa sige knapt 3 Kr. Det vil altsaa sige, at den Jorddyrelse, som der fremkommer, ved at de nu komme til at betale 6 Kr. pr. Vognladning, vil falde saa haardt paa den største Part af dem, at det er et stort Spørgsmaal, om ret mange af dem ville kunne tage Mergel, som de hidtil have gjort. Nu kan jeg godt forstaa, og jeg har ogsaa hørt enkelte Dyringer derom, at man har ment, at de kunne taale nogen Forhøjelse. Derom skal jeg ikke sige andet end dette, at jeg ved i alt Fald for enkelte Bladsers Vedkommende,

blandt andet den, hvor jeg selv bor, at man har ønsket Mergel, men at man ikke en Gang har været i Stand til at tage den paa de nuværende Betingelser, fordi Udgifterne vare saa store, at det har hindret et Anlæg der. Deraf kan man temmelig sikkert slutte, at de Vilkaar, der ere fastsatte gennem de Erfaringer, som Hedeselskabet og den daværende Indenrigsminister tidligere have naaet, saa nogenlunde ere de rette, og at man er gaaet til den Sum, som det var nødvendigt at gaa ned til, for at Folk i det hele taget kunde komme til at benytte Mergel i en større Udstrækning. Jeg vil derfor, samtidig med at jeg selvfølgelig paa vedkommende Mergelforbrugers Vegne ikke kan andet end takke for den Velvilje, som, det ser jeg tydelig nok, har givet sig Udslag i Forslaget, meget henstille, at man tager Sagen op til fornøjet Overvejelse, og at Afgørelsen saa kunde falde noget gunstigere ud for Mergelforbrugerne, end den nu er falden, navnlig saaledes at det, hvis det ikke kunde blive ved det gamle og der skulde være en Forhøjelse, saa dog i alt Fald kunde blive saa nær ved det gamle som muligt, saa at der kom den mindst mulige Forhøjelse. Jeg tror, at det har ikke ringe nationaløkonomisk Betydning for vort Land, at dette lidt efter lidt er kommet i Gang, og navnlig er jeg enig med det ærede Finansudvalg og den højtærede Finansminister i, at det gode, som de nedsatte Mergelfragter have medført for de mergelfattige Egne langs Tverbanen, ved det foreslaaede nu udstrækkes til ogsaa at komme andre ligestillede Egne til Gode. Det var særlig for at gøre denne Henstilling til vedkommende rette Parter, at jeg har bedt om Ordet. Jeg nærer i Grunden ingen Tvivl om, at Sagen vil blive underkastet fornøjet og velvillig Overvejelse, og jeg nærer Haab om, at det vil give sig Udslag i, at Mergelforbrugerne nogenlunde ville komme til at svare det, som de hidtil have svarat. Skulde det være nødvendigt af den Grund at forhøje den paagældende Sum med nogle saa Tusinde Kroner, vil det jo ikke være vanffeligt og heller ikke være nogen væsentlig Udgift for Statskassen. — Da jeg har Ordet, ønsker jeg at gøre et Par Bemærkninger til det ærede Medlem for Kjøbenhavns Amts 2den Valgkreds (Klausen), der sidst havde Ordet. Det var med Hensyn til Hedeselskabet og Mosekulturen at det ærede Medlem gjorde den, synes det mig, noget ejendommelige Opfattelse gældende, at Hedeselskabet i sin Svarskrivelse under Betænkningens Nr. 44 skulde have udtalt, at det ikke ønsker at tage fat paa Mosekulturen. Jeg tror tværtimod, hvad ogsaa den ærede Ordfører gjorde